

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Regeringen ønsker at sikre en virkningsfuld indsats over for udsatte børn og unge og deres familier. Det kan ske både ved at understøtte forældre til udsatte børn og unge i at varetage deres forældreansvar og ved at tilvejebringe de nødvendige redskaber til, at de kommunale myndigheder gennem en mere insisterende indsats kan håndtere gruppen af utilpassede unge, som ikke kan nås med de eksisterende tilbud og ikke vil samarbejde om løsningen af deres problemer.

Derfor omfatter lovforslagets første del en skærpeelse af reglerne om forældreplæg ved at ændre bestemmelsen fra en kan til skal-bestemmelse med henblik på at sikre, at kommunalbestyrelserne anvender redskabet i de tilfælde, hvor det er relevant.

Med lovforslagets anden del indføres der et ungeplæg, hvorefter kommunalbestyrelsen forpligtes til at pålægge unge i alderen 12 – 17 år at tage imod et relevant tilbud eller at udføre konkrete handlepligter, når visse nærmere angivne betingelser er opfyldt.

Forslaget er en udmøntning af regeringens aftale med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance om finansloven for 2009 og skal ligeledes ses i sammenhæng med finansloven for 2008, hvoraf det fremgår, at indsatsen for at forebygge og bryde negative adfærdsmønstre hos unge skal styrkes.

2. Lovforslagets baggrund og formål

Det er regeringens opfattelse, at forældremyndigheden og den pligt, der følger heraf, er ikke bare en formel institution. Forældre er de vigtigste personer i forhold til at give omsorg og opdrage barnet. Forældrenes egen adfærd udgør en helt central påvirkning. Forældrene er derfor stadigvæk helt centrale figurer i et barns eller en ungs liv, selv om børnene i stigende grad påvirkes af andre, efterhånden som de bliver ældre. Derfor får det også stor betydning, hvis forældrene ikke kan eller vil påtage sig det ansvar, der følger med at være forældre.

Nogle forældre udfylder ikke deres rolle som forældre for deres børn og dermed som ansvarlige for børnenes positive udvikling. I nogle tilfælde er det fordi, at forældrene ganske enkelt ikke er i stand til at løfte forældreansvaret som følge af psykisk sygdom, omfattende misbrug eller andet. I andre tilfælde er forældrene sig ikke deres ansvar bevidst - måske fordi forældrene aldrig har lært, hvad ansvaret indebærer, og hvordan man løfter det. I endnu andre tilfælde er der desværre tale om, at forældrene vælger ikke at påtage sig ansvaret, men overlader det til andre – herunder til børnene og de unge selv.

Som et redskab til at håndtere sidstnævnte gruppe af forældre indførtes der i 2006 det såkaldte forældreplæg, hvor kommunalbestyrelsen fik mulighed for at pålægge forældre at udføre konkrete handlepligter. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 289 af 7. april 2006 om ændring af lov om social service og lov om en børnefamilieydelse (styrkelse af forældreansvaret).

Forældreplægget blev evalueret i 2007. Datagrundlaget for evalueringen var meget begrænset, idet muligheden for forældreplæg var blevet anvendt sjældent og kun af relativt få kommuner. Evalueringen tyder dog på, at forældreplægget er et virkningsfuldt redskab.

Derfor omfatter lovforslagets første del en skærpeelse af reglerne om forældreplæg ved at ændre bestemmelsen fra en kan til en skal-bestemmelse. Formålet er at sikre, at kommunalbestyrelsen i højere grad benytter forældreplæg som et redskab i indsatsen over for udsatte børn og unge og deres forældre.

Det har gennem længere tid været en særlig udfordring at håndtere socialt udsatte unge, som er inde i en uheldig udvikling med fx utilpasset adfærd, misbrug eller manglende skolegang, og hvor det ikke er muligt at fastholde den unge i et frivilligt tilbud.

Et fællestræk for disse unge er, at deres udvikling er i fare, men at de ikke umiddelbart er i stand til selv at se, at deres negative handlinger og adfærd kan have store konsekvenser for dem selv og andre. Derfor er der behov for i højere grad at tydeliggøre dette over